

Vysvětlení změny v oblasti publikování výsledků vědy a výzkumu na VUT v Brně

ZMĚNY VYPLÝVAJÍCÍ Z DODATKU Č. 1 SMĚRNICE REKTORA Č. 5/2012

Úvodní informace

Dne 17. 12. 2013 byl schválen DODATEK Č. 1 SMĚRNICE REKTORA Č. 5/2012 NAKLÁDÁNÍ S PŘEDMĚTY CHRÁNĚNÝMI PODLE AUTORSKÉHO ZÁKONA A JEJICH KOMERCIALIZACE, který nabývá účinnosti 1. 3. 2014 (dále jen **Dodatek**) a který zpřesňuje aktuální praxi s nakládáním s autorskými díly na VUT v Brně.

Dodatek je možné nalézt na tomto internetovém odkazu po přihlášení do Informačního systému VUT v Brně:

<https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vnitri-normy/smernice-rektora-f18891/smernice-rektora-c-5-2012-nakladani-s-predmety-chranenymi-podle-autorskeho-zakona-a-jejich-komercializace-d66709/dodatek-c-1-ke-smernici-rektora-c-5-2012-p77361>

Úplné znění směrnice účinné od 1. 3. 2014 je dostupné na tomto internetovém odkazu po přihlášení do Informačního systému VUT v Brně:

<https://www.vutbr.cz/uredni-deska/vnitri-normy/smernice-rektora-f18891/smernice-rektora-c-5-2012-nakladani-s-predmety-chranenymi-podle-autorskeho-zakona-a-jejich-komercializace-d66709/uplne-zneni-smernice-rektora-c-5-2012-p78186>.

Pro námi sledovanou oblast se zaměříme na článek 1 odst. 1 tohoto **Dodatku**, který zní takto:

1. Směrnice rektora č. 5/2012 se mění tak, že v čl. 3 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„3. Osobou oprávněnou zastupovat VUT v Brně při výkonu majetkových práv autorských (včetně práva podepisovat v těchto vztazích za VUT v Brně) k těmto typům zaměstnaneckých děl:

- a) díla určená pro publikaci v odborných časopisech¹,
- b) díla určená pro publikaci ve sbornících z konferencí²

je jejich autor (v případě spoluautorství všichni spoluautoři společně a nerozdílně, pokud se spoluautoři nedohodnou jinak). Autoři jsou povinni se při výkonu majetkových práv autorských k těmto typům děl řídit účinnými právními předpisy, vnitřními předpisy a vnitřními normami VUT v Brně a postupovat s ohledem na jiné závazky VUT v Brně, zejména projektové.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

¹ typ J z hodnocení RIV

² typ D z hodnocení RIV

Vysvětlení

Cíl dodatku

Cílem změny je vyjasnění autorskoprávní situace mezi VUT v Brně a jeho akademickými pracovníky s ohledem na oblast publikování výsledků vědy a výzkumu a reflektování aktuálního stavu zaužívané praxe v této oblasti.

Působnost dodatku

Jako první je nutné podotknout, že změna se vztahuje pouze na díla, která splňují následující dva znaky:

1. dílo je dílem zaměstnaneckým dle § 58 AutZ³
2. dílo je jedním z typů děl uvedených v **Dodatku**

Zaměstnanecké dílo

Otázka zaměstnaneckých děl je upravena v § 58 AutZ. Tzv. "díly zaměstnaneckými" se rozumí veškerá autorská díla na VUT v Brně sloužící ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu k VUT v Brně. Na tomto základě VUT v Brně vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k těmto zaměstnaneckým dílům (není-li sjednáno jinak - např. v pracovní smlouvě).⁴ Toto v praxi znamená, že jedině VUT v Brně může rozhodnout o způsobu využití díla a uzavírat licenční smlouvy o dílu.

Typ děl uvedených v dodatku

a) Recenzovaný odborný článek - J z RIV

Definice: „Recenzovaným odborným článkem“ je původní, případně přehledový článek zveřejněný v odborném periodiku (časopise) bez ohledu na stát vydavatele, který prezentuje původní výsledky výzkumu a který byl uskutečněn autorem nebo týmem, jehož byl autor členem. Jedná se o ucelené texty prací s členěním podle požadavků vydavatelů periodika na strukturu vědecké práce (nejčastěji souhrn, úvod, literární přehled, materiál a metody, výsledky, diskuse, závěr) s obvyklým způsobem citování zdrojů, eventuálně s poznámkovým aparátem. V odborném periodiku bývají tyto typy článků zařazeny v obsahu do skupiny původních, případně přehledových sdělení. Odborným periodikem se rozumí vědecký recenzovaný časopis, s vědeckou redakcí, který vychází, případně vycházel periodicky, má přidělen pouze kód ISSN, případně e-ISSN a je vydáván v tištěné, v tištěné i elektronické nebo jen v elektronické podobě.

b) článek ve sborníku - D z RIV

Definice: „Článek ve sborníku“ prezentuje původní výsledky výzkumu, který byl uskutečněn autorem nebo týmem, jehož byl autor členem. Článek má obvyklou strukturou vědecké práce a s obvyklým způsobem citování zdrojů (nikoliv abstrakt nebo rozšířený abstrakt) a je zveřejněný ve sborníku. Sborníkem je recenzovaná neperiodická publikace, vydaná u příležitosti pořádané konference, semináře nebo symposia, která obsahuje samostatné stati různých autorů, které mají většinou společný prvek nebo příbuzné téma a má přidělen ISSN a současně ISBN kód, nebo jen ISBN kód.

Definice převzaté z [Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací \(RIV\) pro léta 2013 -2015](#)

---

³ AutZ = zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění

⁴ blíže viz § 58 AutZ

Dosavadní praxe

Na VUT v Brně byla doposud běžně zaužívaná praxe, kdy autoři uzavírali s vydavatelem (popřípadě s pořadatelem konference) u zmíněných typů autorských děl licenční smlouvy samostatně a často i svým jménem. **Dodatek** se snaží co nejvíce reflektovat zmíněnou aktuální praxi a právně situaci narovnat. S ohledem na výše uvedené totiž autoři z podstaty věci nejednali právně čistě, protože tyto smlouvy měla dle platných norem VUT uzavírat pověřená osoba za VUT v Brně (rektor a dále děkani a představitelé jiných součástí VUT).

Dodatek tuto situaci reflektuje a uděluje toto oprávnění přímo autorům těchto děl, aby dosavadní praxe, která funguje a je zaužívaná, nebyla měněna a aby si autor ponechal autonomii, se kterou jednal až doposud, a nebyla na autora kladena zbytečná administrativní zátěž.

Jak by se mělo postupovat po 1. 3. 2014?

Autor by na základě **Dodatku** měl od 1. 3. 2014 postupovat obecně takto (příklad pro dílo určené pro publikaci v odborných časopisech, pro publikaci určenou pro sborník z konference je situace obdobná):

1. Vybrat si časopis, ve kterém by autor chtěl publikovat svoje dílo (článek)
2. Zjistit, zda daný časopis vyhovuje závazkům spojeným s publikací díla (vysvětlení viz níže)
3. Postupovat běžně jako dříve
4. V případě díla spoluautorského získat souhlas od ostatních spoluautorů, pokud se spoluautoři dohodnou na tzv. „korespondenčním“ autorovi
5. V okamžiku uzavírání licenční smlouvy:
  - a. vybrat možnost (zaklíknout kolonku) ve smyslu "autor jedná za instituci" a dále pokračovat dle pokynů vydavatele. Toto platí, pokud vydavatel tuto možnost nabízí.
  - b. pokud taková kolonka neexistuje, v momentě podpisu licenční smlouvy s nakladatelem autor uvede jako smluvní stranu:

Pro českého vydavatele:

Vysoké učení technické v Brně
IČ 00216305
Antonínská 548/1, 601 90 Brno
(Možné uvést fakultu, ústav atd.)
Zastoupené: jméno autora

Pro zahraničního vydavatele:

Brno University of Technology
IN 00216305
Antoninska 548/1, 601 90 Brno, Czech Republic
Represented by: author's name

Závazky vůči 3. osobám spojené s publikací autorova díla

Poslední věta článku 1 odst. 1 **Dodatku** dále hovoří o povinnosti autora postupovat s ohledem na jiné závazky VUT v Brně, zejména projektové. V oblasti publikování v odborném periodiku se jedná nejčastěji o situaci, kdy na základě dohody o financování určitého výzkumného projektu je nutné výsledky výzkumu publikovat dostupně pro širokou veřejnost (např. v režimu Open Access) např. na internetových stránkách poskytovatele finančního zajištění projektu. Dále se může jednat o situaci, kdy poskytovatel dotace na projekt má nárok na nevýhradní užití výsledků projektu. Často ale autor tuto skutečnost opomene zohlednit při uzavírání licenční smlouvy s vydavatelem a uzavře dohodu, která užití dle projektového závazku nedovoluje.

Dodatek na tuto skutečnost explicitně upozorňuje, i když takto měli autoři postupovat v daném konkrétním případě již před nabytím účinnosti **Dodatku**. Nejedná se tedy o podmínku plošnou pro všechny publikace vzniklé na základě projektového výzkumu, ale o konkrétní situace dle podmínek konkrétního projektového závazku realizačního týmu.

Spoluautorství

Jelikož většina publikační činnosti tohoto typu vzniká v týmech, je nutné ošetřit i otázku spoluautorství. Smlouvu s nakladatelem může podepsat každý autor sám za sebe a svou instituci anebo se autoři dohodnou na jednom tzv. "korespondenčním" autorovi, který následně licenční smlouvu podepisuje za všechny. Většinou toto určí již samotný nakladatel.

Bližší informace k otázce spoluautorství jsou dostupné na stránkách Ústřední knihovny v sekci [Podpora publikování](#).

Závěrem

Změna SMĚRNICE REKTORA Č. 5/2012 NAKLÁDÁNÍ S PŘEDMĚTY CHRÁNĚNÝMI PODLE AUTORSKÉHO ZÁKONA A JEJICH KOMERCIALIZACE měla za účel tyto dvě věci:

1. Reflektovat aktuální praxi nakládání se zaměstnaneckými autorskými díly na VUT v Brně. Aktuální stav je následující:
  - a. vydavatel (3. osoba) uzavírá licenční smlouvu s VUT v Brně
  - b. autor zastupuje VUT v Brně v této věci a je oprávněn licenční smlouvu podepsat
2. Učinit první potřebný krok pro možnost správné implementace principů Open Access (česky Otevřený přístup) na VUT v Brně.

Autoři tohoto vysvětlení se snažili přinést určitou doplňující informaci k čistě právnímu textu, který představuje zmíněná směrnice, a přiblížit tak informace o změnách v této oblasti akademické obci VUT v Brně. Zmíněná změna byla připravena na základě konzultace s odborníky z různých odborů VUT v Brně. Za celý tým, který se na změně podílel, věříme, že připravená změna v maximální možné míře reflektuje aktuální praxi a zbytečně nepřidává další administrativní zátěž.

S ohledem na principy Open Access Vás budeme průběžně informovat o novinkách na portálu www.vutbr.cz/openaccess. Dále je pro akademickou obec VUT v Brně naplánována řada workshopů a přednášek na příbuzná témata. Všechny tyto informace budou dostupné na zmíněné internetové adrese.

Přejeme Vám příjemný den

Tým Open Access Ústřední knihovny VUT v Brně

Petra Dědičová
Jan Skůpa
Jiří Marek

V případě jakýchkoliv dotazů nás prosím neváhejte kontaktovat na pomoci [kontaktního formuláře](#). Budeme se snažit v co nejkratší době zodpovědět Vaše dotazy.

Odkazy na zákonnou úpravu

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění

- § 8 - Spoluautorství
- § 58 - Zaměstnanecké dílo

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

- §§ 161-167 - Jednání za právnickou osobu
- §§ 2358-2389 - Oddíl 5, Licence

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění

- §§ 250 – 264 - Odpovědnost zaměstnance za škod